

U S T A W A

z dnia..... 2024 r.

o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne

Art. 1. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 226 i 232) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 9 w ust. 5 w zdaniu drugim wyrazy „art. 6 ust. 1” zastępuje się wyrazami „art. 6 ust. 1, 1a i 1d”;
- 2) po art. 14b dodaje się art. 14c w brzmieniu:

„Art. 14c. 1. Podatnik, w tym podatnik rozpoczynający prowadzenie działalności gospodarczej, osiągający przychody, o których mowa w art. 14, z działalności gospodarczej prowadzonej samodzielnie stosuje metodę kasową rozliczania przychodów, jeżeli:

- 1) przychody z prowadzonej samodzielnie działalności gospodarczej w roku bezpośrednio poprzedzającym rok podatkowy nie przekroczyły kwoty odpowiadającej równowartości 250 000 euro, przy czym w przypadku przedsiębiorstwa w spadku w przychodzie uwzględnia się również przychody z działalności gospodarczej prowadzonej samodzielnie przez zmarłego przedsiębiorcę, oraz
- 2) w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą nie prowadzi ksiąg rachunkowych, oraz
- 3) złoży właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego sporządzone na piśmie oświadczenie o wyborze metody kasowej rozliczania przychodów, w terminie do dnia 20 lutego roku podatkowego, a w przypadku podatnika rozpoczynającego prowadzenie działalności gospodarczej w trakcie roku podatkowego, w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu rozpoczęcia działalności, albo w terminie, do końca roku podatkowego, jeżeli rozpoczęcie działalności nastąpiło w grudniu roku podatkowego.

2. W przypadku metody kasowej rozliczania przychodów za datę powstania przychodu uważa się dzień, w którym uregulowano należność, nie później niż dzień:

- 1) upływu 2 lat, licząc od dnia wystawienia faktury, albo
- 2) likwidacji działalności gospodarczej.

3. Na potrzeby metody kasowej rozliczania przychodów przez uregulowanie należności rozumie się również częściowe uregulowanie należności, w tym na poczet dostaw towarów i usług, które zostaną wykonane w następnych okresach sprawozdawczych.

4. Metoda kasowa rozliczania przychodów ma zastosowanie wyłącznie do udokumentowanych, wystawionych w terminach określonych zgodnie z odrębnymi przepisami, fakturami przychodów wynikających z transakcji między podatnikiem a przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, z wyłączeniem transakcji między podatnikiem a:

- 1) podmiotem powiązaniem w rozumieniu art. 23m ust. 1 pkt 4 z podatnikiem, przy czym wielkość udziałów i praw, o których mowa w art. 23m ust. 2 pkt 1 lit. a–c, wynosi co najmniej 5%;
- 2) podmiotem mającym miejsce zamieszkania, siedzibę lub zarząd na terytorium lub w kraju stosującym szkodliwą konkurencję podatkową ujętych w wykazie wydanym na podstawie art. 23v ust. 2 lub zagranicznym zakładem położonym na terytorium lub w kraju stosującym szkodliwą konkurencję podatkową ujętych w tym wykazie.

5. Metoda kasowa rozliczania przychodów nie ma zastosowania do przychodów z odpłatnego zbycia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych ujętych w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

6. W przypadku wyboru metody kasowej rozliczania przychodów podatnik jest obowiązany stosować tę metodę przez cały rok podatkowy.

7. Jeżeli faktura została wystawiona w roku podatkowym, w którym podatnik stosował metodę kasową rozliczania przychodów, a uregulowanie należności nastąpiło w roku podatkowym, w którym podatnik nie stosuje tej metody, do ustalenia daty powstania przychodu wynikającego z tej faktury podatnik przyjmuje zasady ustalania daty powstania przychodu stosowane w roku podatkowym, w którym stosował metodę kasową rozliczania przychodów.

8. Jeżeli faktura została wystawiona w roku podatkowym, w którym podatnik nie stosował metody kasowej rozliczania przychodów, a uregulowanie należności nastąpiło

w roku podatkowym, w którym podatnik stosuje tę metodę, do ustalenia daty powstania przychodu wynikającego z tej faktury podatnik przyjmuje zasady ustalania daty powstania przychodu stosowane w roku podatkowym, w którym faktura została wystawiona.

9. Jeżeli zmarły przedsiębiorca w roku podatkowym, w którym zmarł, stosował metodę kasową rozliczania przychodów, przedsiębiorstwo w spadku kontynuuje stosowanie tej metody do końca tego roku podatkowego.

10. Dokonany wybór metody kasowej rozliczania przychodów dotyczy również lat następnych, chyba że w kolejnych latach podatnik w terminie do 20 lutego roku podatkowego zawiadomi na piśmie właściwego naczelnika urzędu skarbowego o rezygnacji z metody kasowej rozliczania przychodów.

11. Przeliczenia na złote kwoty, o której mowa w ust. 1, dokonuje się według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy października roku poprzedzającego rok podatkowy.”;

3) w art. 21 ust. 15b otrzymuje brzmienie:

„15b. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 71a, stanowi pomoc de minimis udzielaną w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa wspólnotowego dotyczących pomocy w ramach zasady de minimis.”;

4) w art. 22:

a) w ust. 4 wyrazy „ust. 5, 6 i 10” zastępuje się wyrazami „ust. 4a–5, 6 i 10”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a i 4b w brzmieniu:

„4a. Koszty uzyskania przychodów, z wyjątkiem kosztów, o których mowa w ust. 8, poniesione w roku podatkowym, w którym podatnik stosuje metodę kasową rozliczania przychodów, wynikające z transakcji dokonanych między podatnikiem a przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, są potrącane w roku podatkowym, w którym została uregulowana należność, nie wcześniej jednak niż w dacie poniesienia kosztu. Przepis art. 14c ust. 3 stosuje się odpowiednio.

4b. Jeżeli uregulowanie należności następuje po likwidacji pozarolniczej działalności gospodarczej albo zmianie formy opodatkowania na zryczałtowaną formę opodatkowania określoną w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym lub w ustawie z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym, koszty uzyskania przychodów, o których mowa w ust. 4a, są potrącane w ostatnim okresie

rozliczeniowym przed likwidacją pozarolniczej działalności gospodarczej lub zmianą formy opodatkowania.”;

5) w art. 24a po ust. 1f dodaje się ust. 1g i 1h w brzmieniu:

„1g. Podatnicy są obowiązani prowadzić ewidencję faktur dokumentujących przychody rozliczane metodą, o której mowa w art. 14c. Ewidencja ta zawiera co najmniej datę wystawienia faktury, numer faktury, kwotę należności wynikającą z faktury oraz datę uregulowania należności.

1h. W przypadku prowadzenia ewidencji, o której mowa w ust. 1g, przez zmarłego przedsiębiorcę, przedsiębiorstwo w spadku kontynuuje prowadzenie tej ewidencji.”;

6) w art. 26i dodaje się ust. 20 i 21 w brzmieniu:

„20. Przepisy ust. 1–18 nie mają zastosowania do należności wynikających z transakcji podlegających zaliczeniu do:

- 1) przychodów w dacie uregulowania należności zgodnie z art. 14c ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy należności te wynikają z transakcji podlegających zaliczeniu do przychodów w dacie określonej zgodnie z art. 14c ust. 2 pkt 1 i 2, oraz
- 2) kosztów uzyskania przychodów zgodnie z art. 22 ust. 4a.

21. W przypadku należności wynikających z transakcji podlegających zaliczeniu do przychodów w dacie określonej zgodnie z art. 14c ust. 2 pkt 1 i 2, zmniejszenia podstawy obliczenia podatku lub zwiększenia straty podatnik dokonuje w zeznaniu podatkowym składanym za rok podatkowy, w którym ustalił przychód w tej dacie. Przepisu ust. 10 pkt 2 nie stosuje się.”;

7) w art. 30c w ust. 3a wyrazy „13b i 13c” zastępuje się wyrazami: „13b, 13c i 15”;

8) w art. 44:

a) w ust. 11 wyrazy „spółki jawnej, spółki partnerskiej lub spółki komandytowej” zastępuje się wyrazami „spółki jawnej lub spółki partnerskiej”,

b) dodaje się ust. 25 i 26 w brzmieniu:

„25. Przepisy ust. 17–24 nie mają zastosowania do należności wynikających z transakcji podlegających zaliczeniu do:

- 1) przychodów w dacie uregulowania należności zgodnie z art. 14c ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy należności te wynikają z transakcji podlegających zaliczeniu do przychodów w dacie określonej zgodnie z art. 14c ust. 2 pkt 1 i 2, oraz
- 2) kosztów uzyskania przychodów zgodnie z art. 22 ust. 4a.

21. W przypadku należności wynikających z transakcji podlegających zaliczeniu do przychodów w dacie określonej zgodnie z art. 14c ust. 2 pkt 1 i 2, zmniejszenia podstawy obliczenia zaliczki podatnik dokonuje przy obliczaniu zaliczki za okres, w którym ustalił przychód w tej dacie. Przepisu art. 26i ust. 10 pkt 2 nie stosuje się.”;

- 9) w art. 52a w ust. 1 w pkt 3 po wyrazach „art. 30a ust. 1 pkt 5” dodaje się wyrazy „i art. 30b ust. 1 pkt 5”.

Art. 2. W ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2540 oraz z 2023 r. poz. 1059 i 1414) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6:

- a) w ust. 1 wyrazy „ust. 1e i 1f” zastępuje się wyrazami „1e, 1f i 1g”,
b) po ust. 1f dodaje się ust. 1g w brzmieniu:

„1g. Do przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, o których mowa w ust. 1, podatnik może wybrać metodę kasową rozliczania przychodów, o której mowa w art. 14c ustawy o podatku dochodowym. W przypadku wyboru metody kasowej rozliczania przychodów podatnik stosuje zasady określone w art. 14c ustawy o podatku dochodowym.”;

- 2) w art. 11:

- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jeżeli podatnik uzyskuje przychody wymienione w art. 6 ust. 1, 1a lub 1d, i dokonuje odliczeń od tych przychodów, odliczeń tych dokonuje w takim stosunku, w jakim w roku podatkowym pozostają poszczególne przychody wymienione w art. 6 ust. 1, 1a lub 1d, w ogólnej kwocie przychodów, a w przypadku gdy przychody są opodatkowane różnymi stawkami, odliczeń tych dokonuje od każdego rodzaju przychodu w takim stosunku, w jakim w roku podatkowym pozostają poszczególne przychody opodatkowane różnymi stawkami w ogólnej kwocie przychodów.”,

- b) dodaje się ust. 20 i 21 w brzmieniu:

„20. Przepisy ust. 4–17 nie mają zastosowania do należności wynikających z transakcji podlegających zaliczeniu do przychodów w dacie uregulowania należności zgodnie z art. 14c ust. 2 ustawy o podatku dochodowym, z wyjątkiem przypadku, gdy należności te wynikają z transakcji podlegających zaliczeniu do

przychodów w dacie określonej zgodnie z art. 14c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o podatku dochodowym.

21. W przypadku należności wynikających z transakcji podlegających zaliczeniu do przychodów w dacie określonej zgodnie z art. 14c ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o podatku dochodowym, zmniejszenia przychodu podatnik dokonuje w zeznaniu podatkowym składanym za rok podatkowy, w którym ustalił przychód w tej dacie. Przepisu art. 26i ust. 10 pkt 2 ustawy o podatku dochodowym nie stosuje się.”;

3) w art. 15 po ust. 11 dodaje się ust. 11a i 11b w brzmieniu:

„11a. Podatnicy są obowiązani prowadzić ewidencję faktur dokumentujących przychody rozliczane metodą, o której mowa w art. 14c ustawy o podatku dochodowym. Ewidencja ta zawiera co najmniej datę wystawienia faktury, numer faktury, kwotę należności wynikającą z faktury oraz datę uregulowania należności.

11b. W przypadku prowadzenia ewidencji, o której mowa w ust. 11a, przez zmarłego przedsiębiorcę, przedsiębiorstwo w spadku kontynuuje prowadzenie tej ewidencji.”;

4) w art. 21 w ust. 3f wyrazy „art. 11 ust. 4–17 i 19” zastępuje się wyrazami „art. 11 ust. 4–17 i 19–21”.

Art. 3. 1. Przepisy art. 14c, art. 22 ust. 4–4b, art. 24a ust. 1g i 1h, art. 26i ust. 20 i 21 oraz art. 44 ust. 25 i 26 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, mają zastosowanie do:

- 1) przychodów udokumentowanych fakturami wystawionymi, w terminach określonych zgodnie z odrębnymi przepisami, po dniu 31 grudnia 2024 r., jeżeli przychody te nie zostały zaliczone do przychodów przed dniem 1 stycznia 2025 r. zgodnie z art. 14 ustawy zmienianej w art. 1;
- 2) kosztów uzyskania przychodów poniesionych po dniu 31 grudnia 2024 r., o ile koszty te nie zostały potrącone przed dniem 1 stycznia 2025 r.

2. Przepisy art. 6 ust. 1 i 1g, art. 11 ust. 20 i 21, art. 15 ust. 11a i 11b oraz art. 21 ust. 3f ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, mają zastosowanie do przychodów udokumentowanych fakturami wystawionymi, w terminach określonych zgodnie z odrębnymi przepisami, po dniu 31 grudnia 2024 r., jeżeli przychody te nie zostały zaliczone do przychodów przed dniem 1 stycznia 2025 r. zgodnie z art. 14 ustawy zmienianej w art. 1.

3. W przypadku pobranych wpłat lub zarachowanych należności na poczet dostaw towarów i usług, które zostaną wykonane w następnych okresach sprawozdawczych, pobranych lub zarachowanych przed dniem 1 stycznia 2025 r., udokumentowanych fakturami wystawionymi, w terminach określonych zgodnie z odrębnymi przepisami, po dniu 31 grudnia 2024 r., przychód powstaje po dniu 31 grudnia 2024 r. w dacie wystawienia tych faktur, jeżeli:

- 1) po dniu 31 grudnia 2024 r. podatnik stosuje metodę kasową rozliczania przychodów, o której mowa w art. 14c ustawy zmienianej w art. 1, oraz
- 2) pobrane wpłaty lub zarachowane należności nie zostały zaliczone do przychodów przed dniem 1 stycznia 2025 r. zgodnie z art. 14 ustawy zmienianej w art. 1.

4. Koszty uzyskania przychodów z tytułu dokonanych przed dniem 1 stycznia 2025 r. wpłat na poczet dostaw towarów i usług, które zostaną wykonane w następnych okresach sprawozdawczych, są potrącane po dniu 31 grudnia 2024 r., najwcześniej w dacie poniesienia kosztu, o której mowa w art. 22 ust. 6b ustawy zmienianej w art. 1, jeżeli po dniu 31 grudnia 2024 r. podatnik stosuje metodę kasową rozliczania przychodów, o której mowa w art. 14c ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 4. Przepisy art. 21 ust. 15b i art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, mają zastosowanie do przychodów (dochodów) uzyskanych po dniu 31 grudnia 2024 r.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 3 i 9 oraz art. 4, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM

Renata Łućko
Zastępca Dyrektora
Departamentu Prawnego w Ministerstwie Finansów
/- podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

UZASADNIENIE

I. Wstęp

Proponowane w projekcie ustawy zmiany stanowią przede wszystkim realizację zapowiedzi z exposé Premiera wygłoszonego 13 grudnia 2023 r.

Do zmian tych należą proponowane rozwiązania polegające na wprowadzeniu możliwości wyboru przez przedsiębiorców kasowej metody rozliczania przychodów i kosztów uzyskania przychodów, czyli tzw. kasowego PIT.

Projekt ustawy wprowadza zmiany w ustawie:

1. z dnia 26 lipca 1991 r, o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 226, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą PIT”,
2. z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2540, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ryczałcie”.

II. Obecny stan prawny

W obecnym stanie prawnym, w podatku dochodowym od osób fizycznych zasadą jest memoriałowy sposób ustalania przychodów z działalności gospodarczej.

Oznacza to, że przychodem są kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont. U podatników dokonujących sprzedaży towarów i usług opodatkowanych podatkiem od towarów i usług za przychód z tej sprzedaży uważa się przychód pomniejszony o należny podatek od towarów i usług (przychód netto).

Dla przedsiębiorcy przychód z działalności gospodarczej powstaje w dacie wystawienia faktury, wykonania usługi lub wydania towaru, niezależnie od tego, czy przedsiębiorca otrzymał należną mu zapłatę.

Tylko niektóre rodzaje przychodów osiąganych przez przedsiębiorców w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą są ustalane kasowo, np. odsetki, odszkodowania.

Z memoriałowym sposobem ustalania przychodów koresponduje memoriałowy sposób ustalania kosztów uzyskania przychodów. Po stronie kosztów uzyskania przychodów ich memoriałowe rozliczanie umożliwia podatnikom, przy ustalaniu dochodu do opodatkowania, uwzględnianie kosztów uzyskania przychodów, które de facto nie zostały jeszcze zapłacone.

Powstawanie przychodu z działalności gospodarczej na zasadzie memoriału i konieczność zapłaty podatku pomimo braku otrzymania zapłaty od kontrahenta łagodzą przepisy o tzw. zatorach płatniczych.

Zgodnie z tymi przepisami przedsiębiorca może pomniejszyć podstawę obliczenia podatku o wartość wierzytelności, która nie została uregulowana lub zbyta w terminie 90 dni od dnia upływu terminu zapłaty określonego na fakturze (rachunku) lub umowie.

Drugostronnie dłużnik ma obowiązek zwiększyć podstawę obliczenia podatku o wartość zobowiązania do zapłaty nieuregulowanego w tym samym terminie, tj. 90 dni od dnia upływu terminu zapłaty określonego na fakturze (rachunku) lub umowie.

Wprawdzie ustalanie przez przedsiębiorców przychodów z działalności gospodarczej na zasadzie memoriału łagodzą przepisy o tzw. zatorach płatniczych, to jednak nie w każdym przypadku braku uregulowania należności przepisy te znajdują zastosowanie. Przykładowo nie znajdują zastosowania w sytuacji, gdy:

- dłużnik jest w trakcie postępowania restrukturyzacyjnego, postępowania upadłościowego lub w trakcie likwidacji,
- transakcja handlowa jest zawarta w ramach działalności wierzyciela oraz działalności dłużnika, z których dochody nie podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym na terytorium RP,
- od daty wystawienia faktury (rachunku) lub zawarcia umowy dokumentującej wierzytelność upłynęły 2 lata, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym została wystawiona faktura (rachunek) lub została zawarta umowa.

III. Proponowane rozwiązania w zakresie kasowego PIT

Kasowy PIT to adresowana do przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w niewielkich rozmiarach metoda rozliczania dotycząca możliwości ustalania daty powstania przychodu z działalności gospodarczej i potrącania kosztów uzyskania przychodów, po uregulowaniu należności.

Kasowy PIT będą mogli stosować podatnicy PIT prowadzący działalność gospodarczą, którzy będą opłacać podatek dochodowy według skali podatkowej (art. 27 ustawy PIT), IP BOX (art. 30ca ustawy PIT), podatek liniowy (art. 30c ustawy PIT) oraz ryczałt od przychodów ewidencjonowanych (rozdział 2 ustawy o ryczałcie).

Zasady ustalania przychodów z działalności gospodarczej metodą kasową w projekcie ustawy zostały uregulowane w dodawanym art. 14c ustawy PIT (**art. 1 pkt 2 projektu ustawy**).

Z projektowanego rozwiązania dotyczącego kasowego PIT będą mogły korzystać osoby fizyczne osiągające przychody z działalności gospodarczej prowadzonej samodzielnie. Samodzielne prowadzenie działalności nie oznacza, że w tej działalności podatnik nie może zatrudniać pracowników. Samodzielne prowadzenie działalności oznacza, że prawa do kasowego PIT nie będą miały osoby prowadzące działalność gospodarczą, np. w formie spółki cywilnej czy spółki jawnej.

Kasowy PIT, co do zasady, będą mogli stosować również podatnicy rozpoczynający prowadzenie działalności gospodarczej dla przychodów z tej działalności osiągniętych w roku jej rozpoczęcia. Podatnicy, którzy w roku podatkowym rozpoczęli prowadzenie samodzielnie działalności gospodarczej, a jednocześnie w poprzednim roku podatkowym prowadzili samodzielnie działalność gospodarczą będą mogli korzystać z kasowego PIT, jeżeli ich przychody z tej działalności w poprzednim roku podatkowym nie przekroczyły limitu w kwocie 250 tys. euro.

Kasowy PIT jest adresowany do małych firm, prowadzących działalność w niewielkich rozmiarach, ponieważ to takie firmy najbardziej dotyka problem zatorów płatniczych jako najsłabszych podmiotów na rynku. Z tego względu prawo do kasowego PIT będzie warunkowane wysokością przychodów z działalności gospodarczej prowadzonej samodzielnie osiągniętych w roku poprzednim. Wysokość tych przychodów nie będzie mogła przekroczyć kwoty odpowiadającej równowartości 250 tys. euro, przeliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy października roku poprzedzającego rok podatkowy. Przy tak określonym limicie, znacząca część podatników będzie mogła skorzystać z tego rozwiązania. Według danych z zeznań za 2022 r., w przypadku PIT-36 (zeznanie składane przez przedsiębiorców rozliczających się skalą podatkową) – 95,1% podatników wykazało przychód poniżej 250 tys. euro, w przypadku PIT-36L (zeznanie składane przez przedsiębiorców rozliczających się tzw. podatkiem liniowym) – 65%, a PIT-28 (zeznanie składane przez przedsiębiorców rozliczających się ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych) – 97%.

Przedsiębiorstwo w spadku, przy obliczaniu limitu 250 tys. euro, będzie uwzględniało również przychody zmarłego przedsiębiorcy, co oznacza, że będą sumowane przychody z poprzedniego roku osiągnięte z działalności prowadzonej samodzielnie przez zmarłego przedsiębiorcę i przychody przedsiębiorstwa w spadku.

W przypadku, gdy w poprzednim roku podatnik prowadził działalność samodzielnie i w formie, np. spółki jawnej, to do ustalenia limitu przychodów dla celów prawa do kasowego PIT będą uwzględniane tylko przychody z działalności prowadzonej samodzielnie. Utrata prawa do kasowego PIT, w związku z przekroczeniem limitu w kwocie 250 tys. euro, nastąpi dopiero od następnego roku podatkowego. Wynika to z faktu, że stosowanie metody kasowej jest warunkowane limitem przychodów z poprzedniego roku. Wysokość przychodów osiągniętych w bieżącym roku, tj. w roku stosowania kasowego PIT, nie będzie miała wpływu na możliwość stosowania kasowego PIT. W konsekwencji, jeżeli podatnik osiągnie przychody w kwocie przekraczającej limit 250 tys. euro, to w roku bieżącym, tj. w roku stosowania metody kasowej, nie utraci prawa do kasowego PIT. Utrata prawa nastąpi od następnego roku podatkowego.

Z faktem, że kasowy PIT jest adresowany do przedsiębiorców prowadzących działalność w niewielkich rozmiarach jest także związana przesłanka nieprowadzenia ksiąg rachunkowych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Przedsiębiorcy prowadzący małe firmy to zarazem podatnicy, którzy stosują uproszczone urządzenie księgowo, jakim jest podatkowa księga przychodów i rozchodów. Podatnicy ci, co do zasady, nie prowadzą ksiąg rachunkowych. Obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych występuje dopiero po osiągnięciu limitu przychodów w kwocie 2 mln euro. Z tego powodu kasowy PIT będą mogli stosować przedsiębiorcy, którzy w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą nie prowadzą ksiąg rachunkowych. Kasowego PIT nie wybiorą więc i ci, którzy zdecydowali się na prowadzenie tych ksiąg pomimo braku takiego obowiązku.

Przesłanką warunkującą stosowanie kasowego PIT będzie złożenie właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego oświadczenia o jego wyborze. Kasowy PIT będzie zatem fakultatywną formą rozliczeń. Oświadczenie na piśmie podatnicy będą składać do 20 lutego roku podatkowego, a podatnicy rozpoczynający działalność w trakcie roku, do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym rozpoczęli działalność, albo do końca roku podatkowego, jeżeli działalność rozpoczęli w grudniu roku podatkowego.

Złożone oświadczenie o wyborze kasowego PIT będzie skutkowało również na lata następne, do czasu rezygnacji. Oznacza to, że podatnicy nie będą obowiązani corocznie składać oświadczenia o wyborze kasowego PIT. Oczywiście oświadczenie to zachowa moc na lata następne przy założeniu, że w poszczególnych latach podatkowych są spełnione przesłanki do stosowania przez podatnika metody kasowej. W celu rezygnacji z kasowego PIT podatnicy będą obowiązani złożyć oświadczenie do 20 lutego roku podatkowego.

W metodzie kasowej przychód będzie powstawał w dacie uregulowania należności. Przez uregulowanie należności będzie rozumiane również częściowe uregulowanie należności, w tym również na poczet dostaw towarów i usług, które zostaną wykonane w następnych okresach sprawozdawczych. Przychodem będzie zatem również, np. zapłacona zaliczka, przedpłata czy zapłacona rata.

Przychód powstanie nie później niż w terminie 2 lat, licząc od daty wystawienia faktury. Oznacza to, że z upływem 2 lat, licząc od daty wystawienia faktury, podatnik będzie obowiązany rozpoznać przychód z działalności gospodarczej, nawet jeżeli w tym czasie nie otrzyma od kontrahenta zapłaty wynikającej z wystawionej faktury. Rozwiązanie to ma na celu zapobieganie świadomemu, długotrwałemu odwlekaniu zapłaty w celu unikania płacenia podatku dochodowego. Okres 2 lat to też wystarczający czas na dochodzenie roszczeń (zapłaty) od kontrahenta.

W metodzie kasowej przychód będzie powstawał również nie później niż w dacie likwidacji działalności gospodarczej. W przypadku, gdy podatnik nie otrzyma należności wynikającej z wystawionej faktury przed dniem likwidacji działalności gospodarczej, będzie obowiązany do rozpoznania przychodu wynikającego z wystawionej faktury najpóźniej w dacie jej likwidacji, nawet jeżeli od daty wystawienia faktury nie upłynęły jeszcze 2 lata.

Kasowy PIT będzie dotyczył wyłącznie transakcji udokumentowanych fakturami. Istotne znaczenie będzie miało również to, żeby faktura była wystawiona w terminach określonych zgodnie z odrębnymi przepisami. Wymóg udokumentowania transakcji fakturami ułatwi weryfikację zasadności stosowania przez przedsiębiorców metody kasowej. Będzie dotyczył również wyłącznie transakcji pomiędzy przedsiębiorcami (B2B), tj. podatnik będzie rozpoznawał przychód w sposób kasowy, gdy stroną transakcji będzie inny przedsiębiorca, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236). W celu uniknięcia ewentualnych nadużyć, metoda kasowa nie znajdzie zastosowania do transakcji z podmiotami powiązanymi, z tym, że w tym przypadku, wywieranie znaczącego wpływu będzie rozumiane jako posiadanie bezpośrednio lub pośrednio 5%, np. udziałów w kapitale lub praw głosu w organach kontrolnych, stanowiących lub zarządzających. Podmiot powiązany będzie oceniany w kontekście przesłanek określonych w art. 23m ust. 1 pkt 4 ustawy PIT. Zapobieganie ewentualnym nadużyciom jest również powodem dla którego metoda kasowa nie znajdzie zastosowania także w przypadku transakcji z podmiotem mającym miejsce zamieszkania, siedzibę lub zarząd na terytorium lub w kraju

stosującym szkodliwą konkurencję podatkową lub zagranicznym zakładem położonym na terytorium lub w kraju stosującym szkodliwą konkurencję podatkową.

Okoliczność, że kasowy PIT będzie miał zastosowanie wyłącznie do transakcji pomiędzy przedsiębiorcami pozwala na zmniejszenie potencjalnego ryzyka uchylania się od opodatkowania poprzez nieujawnianie faktu otrzymania zapłaty od osoby niebędącej przedsiębiorcą. Nabywca towaru lub usługi będący przedsiębiorcą ujawni poniesiony wydatek, ponieważ rozlicza go w kosztach uzyskania przychodów i w ten sposób pomniejsza należny podatek dochodowy. Natomiast nabywca towaru lub usługi niebędący przedsiębiorcą (konsument), nie będzie zainteresowany ujawnieniem dokonania faktycznej zapłaty, gdyż w żaden sposób nie wpływa to na jego sytuację podatkową.

Stosowanie przez przedsiębiorcę kasowego PIT pozostanie bez wpływu na rozliczenia podatku dochodowego kontrahenta tego przedsiębiorcy. Oznacza to, że np. przedsiębiorca stosujący kasowy PIT, przychód z tytułu sprzedanego towaru rozpozna, co do zasady, po otrzymaniu zapłaty, a przedsiębiorca nabywający towar, który nie stosuje kasowego PIT, np. osoba prawna, koszt uzyskania przychodu rozliczy memoriałowo.

W przypadku wyboru metody kasowej, podatnik będzie stosował tę metodę przez cały rok podatkowy. Oznacza to, że podatnik wykonujący działalność gospodarczą nie będzie mógł w trakcie roku podatkowego zrezygnować z metody kasowej na rzecz metody memoriałowej. Obowiązek stosowania metody kasowej przez cały rok podatkowy nie oznacza jednak, że podatnik, który stosował metodę kasową i zlikwidował działalność gospodarczą, np. w kwietniu roku podatkowego, a następnie, np. w lipcu tego samego roku podatkowego rozpoczął prowadzenie innej działalności gospodarczej, będzie obowiązany stosować metodę kasową również w odniesieniu do nowo rozpoczętej działalności gospodarczej. Innymi słowy, w przypadku likwidacji działalności gospodarczej i rozpoczęcia nowej działalności w tym samym roku podatkowym, podatnik, w nowej działalności gospodarczej, zachowuje prawo wyboru metody ustalania daty powstania przychodów i potrącania kosztów uzyskania przychodów.

Kasowy PIT będzie fakultatywną formą rozliczeń, którą podatnik będzie wybierał. Może zatem wystąpić sytuacja, w której w jednym roku podatkowym podatnik będzie stosował kasowy PIT, a w kolejnym roku podatkowym będzie rozliczał przychody według zasady memoriałowej. W konsekwencji, np. faktura wystawiona w grudniu jednego roku podatkowego, w którym podatnik stosował kasowy sposób rozliczenia, może zostać opłacona w kolejnym roku podatkowym, w którym podatnik korzysta z memoriałowego sposobu rozliczenia. Jeżeli zatem faktura będzie wystawiona, np. w grudniu roku podatkowego, w którym podatnik stosował

metodę kasową, a opłacona w styczniu następnego roku podatkowego, w którym podatnik będzie stosował metodę memoriałową, to data powstania przychodu będzie określana metodą kasową, tj. przychód powstanie w styczniu w dacie uregulowania należności.

Metoda kasowa nie znajdzie zastosowania w odniesieniu do przychodów z odpłatnego zbycia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych ujętych w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Data powstania przychodu ze zbycia tych składników będzie ustalana zawsze metodą memoriałową. Rozwiązanie to koresponduje z określonym w projektowanym w art. 22 ust. 4a, wyjątkiem od stosowania metody kasowej w odniesieniu do kosztów z tytułu odpisów amortyzacyjnych od tych składników majątku.

Jeżeli zmarły przedsiębiorca w roku podatkowym, w którym zmarł stosował metodę kasową, to również przedsiębiorstwo w spadku będzie kontynuować stosowanie tej metody do końca roku podatkowego.

Zasady potrącania kosztów uzyskania przychodów z działalności gospodarczej w przypadku stosowania metody kasowej w projekcie ustawy zostały uregulowane w dodawanych w art. 22 ust. 4a i 4b ustawy PIT (**art. 1 pkt 4 projektu ustawy**).

Są to szczególne rozwiązania dotyczące zaliczania do kosztów uzyskania przychodów poniesionych wydatków, adresowane do podatników stosujących metodę kasową. Zasadą będzie potrącanie kosztów uzyskania przychodów w roku podatkowym uregulowania należności, w przypadku, gdy koszty te będą wynikały z transakcji, w których stroną jest inny przedsiębiorca i zostały poniesione w roku podatkowym, w którym podatnik stosuje metodę kasową. Zasada potrącania kosztów w roku podatkowym uregulowania należności będzie dotyczyła zarówno kosztów udokumentowanych fakturami jak i w każdy inny, przewidziany przepisami sposób. Jeżeli należność zostanie uregulowana przed datą poniesienia kosztu uzyskania przychodu, np. przed datą wystawienia faktury, to koszt uzyskania przychodu będzie potrącany najwcześniej w dacie jego poniesienia, np. w dacie wystawienia faktury. Koszty będą potrącane w takiej wysokości, w jakiej została uregulowana należność. Kosztem będą zatem również, np. zapłacone zaliczki, przedpłaty, raty.

Jeżeli należność zostanie uregulowana po rezygnacji z metody kasowej, koszty uzyskania przychodów będą potrącane w roku uregulowania należności. Jeżeli zatem podatnik otrzyma, np. fakturę kosztową wystawioną w roku podatkowym, w którym stosuje metodę kasową, a opłaci tę fakturę, po rezygnacji z metody kasowej, np. w następnym roku podatkowym, to koszt wynikający z tej faktury potrąci w roku podatkowym, w którym opłaci fakturę.

Wyjątek od zasady potrącania kosztów w roku uregulowania należności będzie dotyczył kosztów, o których mowa w art. 22 ust. 8 ustawy PIT, tj. odpisów z tytułu zużycia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (odpisy amortyzacyjne). Odpisy amortyzacyjne od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych będą zaliczane do kosztów uzyskania przychodów na dotychczasowych zasadach. Odpisy amortyzacyjne będą zatem mogły być zaliczone do kosztów uzyskania przychodów nawet jeżeli jeszcze podatnik nie zapłacił, np. za środek trwały, od którego dokonuje tych odpisów.

W przypadku, gdy należność zostanie przez podatnika uregulowana po likwidacji działalności gospodarczej lub po zmianie formy opodatkowania na ryczałt od przychodów ewidencjonowanych albo na podatek tonażowy, to koszty uzyskania przychodu zostaną potrącone w ostatnim okresie rozliczeniowym przed likwidacją działalności gospodarczej lub przed zmianą formy opodatkowania.

W zakresie obowiązków ewidencyjnych podatnicy będą obowiązani dodatkowo prowadzić ewidencję faktur dokumentującą przychody rozliczane metodą kasową. Ewidencja nie będzie miała określonego wzoru, ale powinna zawierać co najmniej datę wystawienia faktury, numer faktury, kwotę należności wynikającej z faktury oraz datę uregulowania należności. Jeżeli zmarły przedsiębiorca prowadził ewidencję faktur, to przedsiębiorstwo w spadku będzie kontynuować prowadzenie tej ewidencji (**art. 1 pkt 5 projektu ustawy**).

W związku z projektowanymi rozwiązaniami w zakresie kasowego PIT projekt ustawy wprowadza zmiany dotyczące przepisów o tzw. zatorach płatniczych rozliczanych w zeznaniu rocznym, na podstawie art. 26i ustawy PIT oraz w zaliczkach na podatek, stosownie do art. 44 ust. 17-24 ustawy PIT (**art. 1 pkt 6 i 8 lit. b projektu ustawy**). Co do zasady, przepisy o zatorach płatniczych nie będą miały zastosowania do należności wynikających z transakcji rozliczanych metodą kasową oraz do kosztów uzyskania przychodów rozliczanych metodą kasową, o których mowa w art. 22 ust. 4a ustawy PIT. Przepisy o zatorach znajdą w całości zastosowanie do należności wynikających z transakcji, które zostaną zaliczone do przychodów po upływie dwuletniego okresu liczonego m. in. od daty wystawienia faktury. Nie znajdzie jednak zastosowania ograniczenie w stosowaniu przepisów o zatorach płatniczych określone w art. 26i ust. 10 pkt 2 ustawy PIT, zgodnie z którym przepisów o zatorach nie stosuje się m. in. w sytuacji, gdy od daty wystawienia faktury (rachunku) lub zawarcia umowy dokumentującej wierzytelność upłynęły 2 lata, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym została wystawiona faktura (rachunek) lub została zawarta umowa. W takim przypadku zmniejszenia podstawy obliczenia podatku lub zwiększenia straty, podatnik będzie dokonywał

odpowiednio przy obliczeniu zaliczki za okres, w którym ustalił przychód z uwagi na upływ dwuletniego okresu lub w zeznaniu podatkowym składanym za rok podatkowy, w którym ustalił przychód z uwagi na upływ dwuletniego okresu.

Rozwiązania w zakresie kasowego PIT znajdują zastosowanie również do podatników osiągających przychody z działalności gospodarczej opodatkowane ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, na podstawie przepisów ustawy o ryczałcie. W ryczałcie od przychodów ewidencjonowanych stosowanie metody kasowej będzie się odbywało na zasadach określonych w art. 14c ustawy PIT – zmiana w art. 6 w ust. 1 i dodawany w art. 6 ust. 1g ustawy o ryczałcie **(art. 2 pkt 1 projektu ustawy)**.

Podobnie jak w przypadku podatku dochodowego opłacanego na ogólnych zasadach, również w ryczałcie od przychodów ewidencjonowanych, w przepisach o zatorach płatniczych zostały wprowadzone analogiczne zmiany w odniesieniu do należności wynikających z transakcji rozliczanych metodą kasową – dodawane ust. 20 i 21 w art. 11 ustawy o ryczałcie. Dodanie ust. 20 i 21 w art. 11 ustawy o ryczałcie skutkuje zmianą dostosowawczą w art. 21 w ust. 3f ustawy o ryczałcie **(art. 2 pkt 2 lit. b i art. 2 pkt 4 projektu ustawy)**.

Podatnicy stosujący opodatkowanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, którzy wybrali metodę kasową będą obowiązani dodatkowo prowadzić ewidencję faktur dokumentujących przychody rozliczane metodą kasową, określoną w dodawanym ust. 11a w art. 15 ustawy o ryczałcie. Będzie to ewidencja analogiczna jak w przypadku podatników korzystających z opodatkowania na ogólnych zasadach. Również w przypadku opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, jeżeli zmarły przedsiębiorca prowadził ewidencję faktur, to przedsiębiorstwo w spadku będzie kontynuować prowadzenie tej ewidencji **(art. 2 pkt 3 projektu ustawy)**.

IV. Pozostałe zmiany

1) Art.1 pkt 1 projektu ustawy

Proponowana zmiana ma charakter porządkowy. Dotyczy art. 9 ust. 5 ustawy PIT w zakresie w jakim wskazuje na możliwość rozliczania straty, powstałej w okresie opodatkowania na ogólnych zasadach, od przychodów opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, o którym mowa w ustawie o ryczałcie. Obecne brzmienie art. 9 ust. 5 ustawy PIT wskazuje na możliwość odliczania straty od przychodów z art. 6 ust. 1 ustawy o ryczałcie, tj. od przychodów z działalności gospodarczej. Regulacja ta nie przystaje do brzmienia art. 11 ustawy o ryczałcie, który wskazuje na możliwość odliczenia straty w ryczałcie

również od przychodów, o których mowa w art. 6 ust. 1a i 1d ustawy o ryczałcie, tj. od przychodów z najmu prywatnego i od przychodów ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych określonych w art. 20 ust. 1c ustawy PIT. Z tego względu jest zasadne uzupełnienie brzmienia art. 9 ust. 5 ustawy PIT również o przepisy art. 6 ust. 1a i 1d ustawy o ryczałcie.

2) Art. 1 pkt 3 projektu ustawy

Proponowana zmiana dotyczy art. 21 ust. 15b ustawy PIT, określającego podstawę udzielania pomocy de minimis w odniesieniu do zwolnienia przychodów ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych, do kwoty 100 tys. zł, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 71a ustawy PIT. Zwolnienie to ma charakter pomocy de minimis i, zgodnie z art. 21 ust. 15b ustawy PIT, jest udzielane zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1), zwanego dalej rozporządzeniem 1407/2013.

Proponowana zmiana ma charakter dostosowawczy i jest związana z uchynieniem rozporządzenia 1407/2013. Rozporządzenie to obowiązywało do 31 grudnia 2023 r. i zostało zastąpione rozporządzeniem Komisji (UE) 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 w sprawie stosowania art. 107 i 108 traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis, które weszło w życie 1 stycznia 2024 r. Jednocześnie, art. 7 ust. 4 rozporządzenia 1407/2013 dopuszcza udzielanie pomocy na podstawie programów pomocy de minimis – przyjętych w okresie jego obowiązywania – w sześciomiesięcznym okresie przejściowym.

W celu uniknięcia konieczności każdorazowej zmiany art. 21 ust. 15b ustawy PIT w przypadku uchynienia rozporządzenia regulującego przyznawanie pomocy w ramach pomocy de minimis, projekt ustawy wprowadza rozwiązanie, zgodnie z którym zwolnienie, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 71a ustawy PIT, stanowi pomoc de minimis udzielaną w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa wspólnotowego dotyczących pomocy w ramach zasady de minimis. Jest to rozwiązanie analogiczne do rozwiązań funkcjonujących już w ustawie PIT, np. w art. 22k ust. 10 ustawy PIT.

Proponowana zmiana będzie miała zastosowanie do przychodów (dochodów) uzyskanych od 1 stycznia 2024 r.

W związku z powyższym, jest uzasadnione jak najwcześniejsze wejście w życie tej zmiany. Z tego względu projekt ustawy zakłada wejście w życie tej regulacji z dniem ogłoszenia. Ważny

interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie proponowanej zmiany a zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

3) Art. 1 pkt 7 projektu ustawy

Proponowana zmiana dotyczy art. 30c ust. 3a ustawy PIT. Zmiana dotyczy możliwości pomniejszania dochodu przedsiębiorstwa w spadku opodatkowanego tzw. podatkiem liniowym o odliczenia określone w art. 26 ust. 1 ustawy PIT, tj. odliczenia z tytułu np. dokonanych darowizn. Na podstawie art. 26 ust. 15 ustawy PIT, prawo dokonywania odliczeń, o których mowa w art. 26 ust. 1 ustawy PIT nie przysługuje przedsiębiorstwu w spadku, które stosuje opodatkowanie na ogólnych zasadach według skali podatkowej. Z tego względu proponuje się doprecyzowanie przepisów ustawy PIT w taki sposób, żeby nie budziło wątpliwości, że prawo do dokonywania takich odliczeń nie przysługuje również przedsiębiorstwu w spadku, które korzysta z opodatkowania tzw. podatkiem liniowym, o którym mowa w art. 30c ustawy PIT.

4) Art. 1 pkt 8 lit. a projektu ustawy

Proponowana zmiana dotyczy art. 44 ust. 11 ustawy PIT, który zwalnia z obowiązku wpłacania w trakcie roku zaliczek na podatek dochodowy podatników, którzy prowadzą działalność gospodarczą jako wspólnicy spółki jawnej, spółki partnerskiej i spółki komandytowej, w przypadku, gdy spółka zawiesiła wykonywanie działalności gospodarczej. Z uwagi na fakt, że spółka komandytowa jest obecnie podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych, jest zasadne usunięcie spółki komandytowej z zakresu przepisu art. 44 ust. 11 ustawy PIT. Zmiana ma zatem charakter stricte porządkowy.

5) Art. 1 pkt 9 projektu ustawy

W stanie prawnym obowiązującym do 31 grudnia 2023 r. na podstawie art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy PIT, dochody z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, o których mowa w art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT, wypłacane podatnikowi na podstawie umów zawartych lub zapisów dokonanych przez podatnika przed 1 grudnia 2001 r., podlegały zwolnieniu od podatku dochodowego. Zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT dochody z tytułu udziału w funduszach kapitałowych podlegały opodatkowaniu 19% zryczałtowanym podatkiem dochodowym.

Od 1 stycznia 2024 r. dochody z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, które do 31 grudnia 2023 r. były opodatkowane zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2023 r., dla celów określenia odmiennych zasad opodatkowania zostały podzielone na dwie grupy:

- 1) dochody z tytułu otrzymanych świadczeń z dochodów funduszu kapitałowego, jeżeli statut takiego funduszu przewiduje wypłaty z tych dochodów jego uczestnikom bez umorzenia, odkupienia, wykupienia albo unicestwienia w inny sposób tytułów uczestnictwa – które są opodatkowane na zasadach określonych w art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT,
- 2) dochody z umorzenia, odkupienia, wykupienia albo unicestwienia w inny sposób tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych – które są opodatkowane na zasadach określonych w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT.

Przepis art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy PIT nie przewidywał ram czasowych stosowania tego zwolnienia. Tak więc, prawo do zwolnienia zostało podatnikom nadane bezterminowo. Zmiana zasad opodatkowania dochodów z funduszy kapitałowych wprowadzona od 1 stycznia 2024 r. nie ogranicza stosowania zwolnienia od podatku dochodowego dochodów z tytułu udziału w funduszach kapitałowych w stosunku do posiadanych przez podatników praw do zwolnienia, z których korzystali w stanie prawnym obowiązującym do 31 grudnia 2023 r.

Tak więc zgodnie z zasadą ochrony praw nabytych, wypłacone podatnikowi po 31 grudnia 2023 r. dochody z tytułu udziału w funduszach kapitałowych na podstawie umów zawartych lub zapisów dokonanych przez podatnika przed 1 grudnia 2001 r., zarówno określone w art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT, jak i określone w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2024 r., nadal podlegają zwolnieniu w zakresie, w jakim do 31 grudnia 2023 r. dochody określone w art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT korzystały ze zwolnienia od podatku dochodowego na podstawie art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy PIT. W sprawie tej została wydana interpretacja ogólna Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2023 r. (Dz. Urz. Min. Fin. poz. 110).

Jednak literalne brzmienie art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy PIT w stanie prawnym obowiązującym od 1 stycznia 2024 r. odwołuje tylko do dochodów z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, o których mowa w art. 30a ust. 1 pkt 5 ustawy PIT. Zatem w celu uniknięcia wątpliwości, co do zakresu zwolnienia określonego w tym przepisie należało doprecyzować jego treść poprzez wskazanie, że dotyczy również dochodów, o których mowa w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT, tj. z umorzenia, odkupienia, wykupienia albo unicestwienia w inny sposób tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych.

Biorąc pod uwagę, że zmiana ta dotyczy przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2024 r. zasadne jest określenie, że zmieniony przepis dotyczy dochodów uzyskanych od 1 stycznia 2024 r.

Projekt ustawy zakłada wejście w życie zmiany z dniem ogłoszenia. Z uwagi na porządkowy charakter tej zmiany, ważny interes publiczny wymaga natychmiastowego wejścia w życie zmiany przepisu, a zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

6) Art. 2 pkt 2 lit. a projektu ustawy

Proponowana zmiana dotyczy art. 11 ust. 3 ustawy o ryczałcie, który określa zasady dokonywania odliczeń od przychodów opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych. Zmiana ma charakter doprecyzowujący. Ma na celu wyeliminowanie wątpliwości i jednoznaczne rozstrzygnięcie, że w przypadku osiągania przychodów z różnych źródeł, np. z działalności gospodarczej oraz z najmu prywatnego, i dokonywania odliczeń, np. z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne albo straty z lat ubiegłych, podatnik dokonuje zarówno od przychodu z działalności gospodarczej jak i od przychodu z najmu prywatnego, w takiej proporcji w jakiej przychody z poszczególnych źródeł przychodów pozostają w ogólnej kwocie przychodów z tych źródeł.

7) Art. 3 projektu ustawy

Art. 3 projektu ustawy rozstrzyga, że wdrażane przepisy dotyczące tzw. kasowego PIT, co do zasady, znajdą zastosowanie do przychodów udokumentowanych fakturami wystawionymi, w terminach określonych zgodnie z odrębnymi przepisami, po 31 grudnia 2024 r. oraz kosztów uzyskania przychodów poniesionych po 31 grudnia 2024 r., przy założeniu, że przychody albo koszty uzyskania przychodów nie zostały odpowiednio zaliczone do przychodów przed wejście w życie zmian, tj. przed dniem 1 stycznia 2025 r., zgodnie z art. 14 ustawy PIT albo koszty nie zostały potrącone przed tą datą, tj. przed dniem 1 stycznia 2025 r. W konsekwencji, przepisy dotyczące metody kasowej nie znajdą zastosowania, np. w przypadku faktury wystawionej po 31 grudnia 2024 r., jeżeli tą fakturą jest udokumentowany przychód rozpoznany w 2024 r., np. w związku z wydaniem towaru albo wykonaniem usługi w 2024 r.

Jeżeli w 2024 r. podatnik otrzyma, np. zaliczkę na poczet dostawy towarów lub wykonania usługi, ale wydanie towaru lub wykonanie usługi oraz wystawienie faktury nastąpi w 2025 r., kiedy podatnik będzie już korzystał z metody kasowej, to w takim przypadku pobraną zaliczkę zaliczy do przychodów z działalności gospodarczej w 2025 r., np. 15 stycznia 2025 r., przyjmując, że z tą datą zostanie wystawiona faktura.

8) Art. 4 projektu ustawy

Art. 4 projektu ustawy precyzuje do jakich przychodów (dochodów) będą miały zastosowanie zmiany regulujące podstawę udzielania pomocy de minimis w odniesieniu do zwolnienia

przychodów ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych, do kwoty 100 tys. zł, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 71a ustawy PIT oraz zmiany w zakresie zwolnienia dotyczącego dochodów z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, o których mowa w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT. Mając na uwadze, że rozporządzenie 1407/2013, o którym mowa w art. 21 ust. 15b ustawy PIT nie obowiązuje od 1 stycznia 2024 r., a zmiana art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT dotyczy przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2024 r., jest zasadne określenie, że projektowane zmiany będą dotyczyły przychodów (dochodów) uzyskanych od 1 stycznia 2024 r.

9) Art. 5 projektu ustawy

Art. 5 projektu ustawy określa datę wejścia w życie poszczególnych rozwiązań proponowanych w projekcie. Co do zasady, większość projektowanych zmian wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

Z dniem ogłoszenia wejdą w życie zmiany dotyczące art. 21 ust. 15b ustawy PIT, określającego podstawę udzielania pomocy de minimis w odniesieniu do zwolnienia przychodów ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych, do kwoty 100 tys. zł, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 71a ustawy PIT oraz zmiany w zakresie zwolnienia określonego w art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy PIT w odniesieniu do dochodów, o których mowa w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT, tj. z umorzenia, odkupienia, wykupienia albo unicestwienia w inny sposób tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych.

V. Wpływ na MŚP

Przyjmuje się, że proponowane zmiany w zakresie kasowego PIT będą miały korzystny wpływ na funkcjonowanie mikro i małych przedsiębiorstw. Projekt ustawy wdraża bowiem korzystne rozwiązania dla przedsiębiorców prowadzących działalność w niewielkich rozmiarach polegające na możliwości płacenia podatku dochodowego dopiero po faktycznym otrzymaniu zapłaty za wydany towar albo wykonaną usługę (maksymalnie do 2 lat od dnia wystawienia faktury). Możliwość ustalenia przychodu po otrzymaniu zapłaty, a nie np. już w dacie wystawienia faktury, pomimo nieotrzymania zapłaty za tę fakturę, skutkuje również późniejszym terminem zapłaty podatku, co korzystnie wpływa na płynność finansową przedsiębiorcy.

VI. Dodatkowe informacje

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej i nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi

Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt nie stwarza zagrożeń korupcyjnych.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne	Data sporządzenia 19 kwietnia 2024 r.
Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Finansów	Źródło: Zapowiedź z expose
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Jarosław Neneman Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów	Nr w wykazie prac UA2
Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Jarosław Szatański Dyrektor Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów, tel. 539 149 501 e-mail: jaroslaw.szatanski@mf.gov.pl	

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Celem regulacji jest wsparcie w obszarze podatku dochodowego od osób fizycznych przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w niewielkich rozmiarach. W obecnym stanie prawnym, w podatku dochodowym od osób fizycznych zasadą jest memoriałowy sposób ustalania przychodów z działalności gospodarczej. Przychodem są bowiem kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont. Dla przedsiębiorców przychód z działalności gospodarczej powstaje w dacie wystawienia faktury, wykonania usługi lub wydania towaru, niezależnie od tego, czy otrzymali należną im zapłatę. W konsekwencji, są obowiązani do zapłaty podatku dochodowego od dochodu, którego jeszcze faktycznie nie otrzymali.

Z memoriałowym sposobem ustalania przychodów koresponduje memoriałowy sposób ustalania kosztów uzyskania przychodów. Po stronie kosztów uzyskania przychodów ich memoriałowe rozliczanie umożliwia przedsiębiorcom, przy ustalaniu dochodu do opodatkowania, uwzględnianie kosztów uzyskania przychodów, które de facto nie zostały jeszcze zapłacone.

Memoriałowa zasada ustalania przychodów z działalności gospodarczej jest szczególnie uciążliwa dla przedsiębiorców prowadzących działalność w niewielkich rozmiarach. Negatywnie wpływa na ich płynność finansową i w efekcie, możliwość konkurowania z większymi firmami.

Wprawdzie ustalanie przez przedsiębiorców przychodów z działalności gospodarczej na zasadzie memoriału łągodzą przepisy o tzw. zatorach płatniczych, to jednak nie w każdym przypadku braku uregulowania należności, przepisy te znajdują zastosowanie. Przepisy o zatorach płatniczych polegają na tym, że przedsiębiorcy mogą pomniejszyć podstawę obliczenia podatku o wartość wierzytelności, która nie została uregulowana lub zbyta w terminie 90 dni od dnia upływu terminu zapłaty określonego na fakturze (rachunku) lub umowie. Drugostronnie, dłużnik ma obowiązek zwiększyć podstawę obliczenia podatku o wartość zobowiązania do zapłaty nieuregulowanego w tym samym terminie, tj. 90 dni od dnia upływu terminu zapłaty określonego na fakturze (rachunku) lub umowie. Przepisy o zatorach płatniczych nie znajdują jednak zastosowania np. w sytuacji, gdy dłużnik jest w trakcie postępowania restrukturyzacyjnego, postępowania upadłościowego lub w trakcie likwidacji albo, gdy transakcja handlowa jest zawarta w ramach działalności wierzyciela oraz działalności dłużnika, z których dochody nie podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym na terytorium RP albo w przypadku, gdy od daty wystawienia faktury (rachunku) lub zawarcia umowy dokumentującej wierzytelność upłynęły 2 lata, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym została wystawiona faktura (rachunek) lub została zawarta umowa.

Proponowane zmiany mają również charakter doprecyzowujący w zakresie zwolnienia określonego w art. 52a ust. 1 pkt 3 ustawy PIT¹ w odniesieniu do dochodów, o których mowa w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT, tj. z umorzenia, odkupienia, wykupienia albo unicestwienia w inny sposób tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych.

Projekt ustawy wdraża także zmiany dostosowujące do obowiązujących regulacji w zakresie podstaw przyznawania pomocy de minimis w odniesieniu do zwolnienia określonego w art. 21 ust. 1 pkt 71a ustawy PIT, dotyczącego przychodów ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych, do kwoty 100 tys. zł.

Projekt ustawy wdraża także zmiany doprecyzowujące i porządkowe w zakresie:

¹ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 226, z późn. zm.)

- art. 9 ust. 5 ustawy PIT – odliczanie straty, powstałej w okresie opodatkowania na ogólnych zasadach, od przychodów opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych,
- art. 30c ust. 3a ustawy PIT – dokonywanie odliczeń od dochodu opodatkowanego tzw. podatkiem liniowym,
- art. 44 ust. 11 ustawy PIT – zwolnienie z obowiązku wpłacania zaliczek na podatek dochodowy przez wspólników spółki jawnej, partnerskiej lub komandytowej w okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej przez te spółki,
- art. 11 ust. 3 ustawy o ryczałcie² – proporcjonalne dokonywanie odliczeń od przychodów opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Proponowane rozwiązania zakładają wdrożenie zmian w przepisach ustawy PIT oraz ustawy o ryczałcie, polegających na wprowadzeniu możliwości wyboru kasowego rozliczania przychodów i kosztów uzyskania przychodów (tzw. kasowego PIT) przez przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w niewielkich rozmiarach. Kasowy PIT będzie fakultatywną formą rozliczeń, którą podatnik będzie wybierał, składając oświadczenie naczelnikowi urzędu skarbowego. Dzięki tym rozwiązaniom przedsiębiorcy ci będą płacić podatek dochodowy od osób fizycznych dopiero po faktycznym otrzymaniu zapłaty za wydany towar albo wykonaną usługę oraz potrącać koszty uzyskania przychodów w dacie zapłaty za otrzymany towar lub wykonaną usługę. Po upływie 2 lat, licząc od dnia wystawienia faktury będą obowiązani rozpoznać przychód z działalności gospodarczej, nawet jeżeli nie otrzymają od kontrahentów zapłaty za wydany towar lub wykonaną usługę.

Kasowy PIT będą mogli wybrać przedsiębiorcy wykonujący działalność wyłącznie samodzielnie, jeżeli ich przychody z tej działalności w poprzednim roku podatkowym nie przekroczyły kwoty odpowiadającej równowartości 250 tys. euro (przeliczone na złote według średniego kursu euro ogłaszanego przez NBP na pierwszy dzień roboczy października roku poprzedzającego rok podatkowy) oraz przedsiębiorcy, którzy rozpoczynają prowadzenie działalności gospodarczej. Wprowadzenie kryterium kwalifikującego do skorzystania z kasowego PIT w wysokości do 250 tys. euro przychodów z działalności w poprzednim roku podatkowym jest podyktowane faktem, że rozwiązanie to jest adresowane do małych firm, prowadzących działalność w niewielkich rozmiarach. To małe firmy najbardziej dotyka problem zatorów płatniczych jako najslabszych podmiotów na rynku. Z tego względu jest uzasadnione podejmowanie działań, które będą w szczególności zapobiegać powstawaniu zatorów płatniczych u przedsiębiorców prowadzących małe firmy i przyczynią się do poprawy ich płynności finansowej. Przy tak określonym limicie, znacząca część podatników będzie mogła skorzystać z tego rozwiązania. Według danych z zeznań za 2022 r., w przypadku PIT-36 (zeznanie składane przez przedsiębiorców rozliczających się skalą podatkową) – 95% podatników wykazało przychód poniżej 250 tys. euro zł, w przypadku PIT-36L (zeznanie składane przez przedsiębiorców rozliczających się tzw. podatkiem liniowym) – 65%, a PIT-28 (zeznanie składane przez przedsiębiorców rozliczających się ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych) – 97%. Kasowego PIT nie będą mogli wybrać przedsiębiorcy, którzy prowadzą księgi rachunkowe. Ten sposób rozliczenia znajdzie zastosowanie wyłącznie do transakcji pomiędzy przedsiębiorcami (tzw. B2B), tj. przychód i koszty uzyskania przychodów podatnik będzie rozpoznawał w sposób kasowy, gdy stroną transakcji będzie inny przedsiębiorca. Dokonany przez podatnika wybór kasowego PIT będzie obowiązywał przez cały rok podatkowy, nawet gdy w trakcie roku podatnik przekroczy limit 250 tys. euro przychodów. Utrata prawa do kasowego PIT, w związku z przekroczeniem limitu, nastąpi dopiero od następnego roku podatkowego.

Prawo wyboru kasowego PIT będą mieli przedsiębiorcy (podatnicy) osiągających przychody z działalności gospodarczej opodatkowani podatkiem dochodowym od osób fizycznych na ogólnych zasadach według skali podatkowej, IP BOX lub tzw. podatkiem liniowym oraz przedsiębiorcy (podatnicy) opłacający od przychodów z działalności gospodarczej zryczałtowany podatek dochodowy w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

Proponowana zmiana o charakterze doprecyzującym w zakresie zwolnienia określonego w art. 52a ustawy PIT ma na celu wyeliminowanie wątpliwości, co do zakresu zwolnienia określonego w tym przepisie i polegają na doprecyzowaniu jego treści poprzez wskazanie, że dotyczy również dochodów, o których mowa w art. 30b ust. 1 pkt 5 ustawy PIT, tj. z umorzenia, odkupienia, wykupienia albo unicestwienia w inny sposób tytułów uczestnictwa w funduszach kapitałowych.

Projektowane zmiany o charakterze dostosującym dotyczą art. 21 ust. 15b ustawy PIT w zakresie podstawy przyznawania pomocy de minimis w odniesieniu do zwolnienia określonego w art. 21 ust. 1 pkt 71a ustawy PIT, dotyczącego przychodów ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych, do kwoty 100 tys. zł. Zwolnienie to ma charakter pomocy de minimis i, zgodnie z art. 21 ust. 15b ustawy PIT, jest udzielane zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1),

² Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2540, z późn. zm.).

1407/2013, które obowiązywało do 31 grudnia 2023 r. i zostało zastąpione rozporządzeniem Komisji (UE) 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 w sprawie stosowania art. 107 i 108 traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis, które weszło w życie 1 stycznia 2024 r. W celu uniknięcia konieczności każdorazowej zmiany art. 21 ust. 15b ustawy PIT w przypadku uchylecia rozporządzenia regulującego przyznawanie pomocy w ramach pomocy de minimis, projekt ustawy wprowadza rozwiązanie, zgodnie z którym zwolnienie, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 71a ustawy PIT, stanowi pomoc de minimis udzielaną w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa wspólnotowego dotyczących pomocy w ramach zasady de minimis.

Proponowana zmiana art. 9 ust. 5 ustawy PIT ma charakter porządkowy. Przepis ten wskazuje na możliwość rozliczania straty, powstałej w okresie opodatkowania na ogólnych zasadach, od przychodów opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych. Obecne brzmienie art. 9 ust. 5 ustawy PIT wskazuje na możliwość odliczania straty jedynie od przychodów z art. 6 ust. 1 ustawy o ryczałcie, tj. od przychodów z działalności gospodarczej. Regulacja ta nie przystaje do brzmienia art. 11 ustawy o ryczałcie, który wskazuje na możliwość odliczenia straty w ryczałcie również od przychodów, o których mowa w art. 6 ust. 1a i 1d ustawy o ryczałcie, tj. od przychodów z najmu prywatnego i od przychodów ze sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych określonych w art. 20 ust. 1c ustawy PIT.

Proponowana zmiana w zakresie art. 30c ust. 3a ustawy PIT dotyczy możliwości pomniejszenia dochodu przedsiębiorstwa w spadku opodatkowanego tzw. podatkiem liniowym o odliczenia określone w art. 26 ust. 1 ustawy PIT, tj. odliczenia z tytułu np. dokonanych darowizn. Na podstawie art. 26 ust. 15 ustawy PIT, prawo dokonywania odliczeń, o których mowa w art. 26 ust. 1 ustawy PIT nie przysługuje przedsiębiorstwu w spadku, które stosuje opodatkowanie na ogólnych zasadach według skali podatkowej. Z tego względu proponuje się doprecyzowanie przepisów ustawy PIT w taki sposób, żeby nie budziło wątpliwości, że prawo do dokonywania takich odliczeń nie przysługuje również przedsiębiorstwu w spadku, które korzysta z opodatkowania tzw. podatkiem liniowym, o którym mowa w art. 30c ustawy PIT.

Proponowana zmiana art. 44 ust. 11 ustawy PIT ma charakter porządkowy. Przepis ten zwalnia z obowiązku wpłacania w trakcie roku zaliczek na podatek dochodowy podatników, którzy prowadzą działalność gospodarczą jako wspólnicy spółki jawnej, spółki partnerskiej i spółki komandytowej, w przypadku, gdy spółka zawiesiła wykonywanie działalności gospodarczej. Z uwagi na fakt, że spółka komandytowa jest podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych, jest zasadne usunięcie spółki komandytowej z zakresu przepisu art. 44 ust. 11 ustawy PIT.

Proponowana zmiana art. 11 ust. 3 ustawy o ryczałcie ma charakter doprecyzowujący. Przepis ten określa zasady dokonywania odliczeń od przychodów opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych. Proponowana zmiana ma na celu wyeliminowanie wątpliwości i jednoznaczne rozstrzygnięcie, że w przypadku osiągania przychodów z różnych źródeł, np. z działalności gospodarczej oraz z najmu prywatnego, i dokonywania odliczeń, np. z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne albo straty z lat ubiegłych, odliczeń tych podatnik dokonuje zarówno od przychodu z działalności gospodarczej jak i od przychodu z najmu prywatnego, w takiej proporcji w jakiej przychody z poszczególnych źródeł przychodów pozostają w ogólnej kwocie przychodów z tych źródeł.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W zakresie podatków bezpośrednich, w tym podatku dochodowego od osób fizycznych, każde państwo członkowskie UE może realizować własną politykę podatkową. Kwestie regulowane projektem ustawy nie podlegają też żadnej formie harmonizacji na szczeblu UE czy umów międzynarodowych. Na ten moment Unia Europejska nie narzuca swoim członkom jednolitego systemu podatków bezpośrednich. Poszczególne państwa członkowskie mogą więc ustalać zakres opodatkowania według własnego uznania.

Metoda kasowego PIT w wybranych krajach:

Austria

Do kasowego sposobu ewidencjonowania przychodów i wydatków są uprawnieni m.in. przedsiębiorcy, jeśli ich przychody ze sprzedaży w dwóch kolejnych latach kalendarzowych nie przekroczyły 700 000 euro. Podmioty te są uprawnione do prowadzenia ksiąg uproszczonych, w których dokonują ewidencji wyłącznie przychodów i wydatków, za moment ich ewidencji w księgach, przyjmując moment wystąpienia przepływu pieniężnego. Wybór jest fakultatywny, tj. podatnicy mogą dobrowolnie nadal prowadzić pełną księgowość lub przejść na formę uproszczoną.

Czechy

Osoby, które nie mają obowiązku prowadzenia podatkowych ksiąg rachunkowych, mogą prowadzić księgi podatkowe (tzw. uproszczona księgowość). Mogą ją prowadzić jedynie JDG, jeśli za poprzedni rok nie przekroczyły 25 mln koron. Przy prowadzeniu prostej księgowości (księgi podatkowe) należy prowadzić m.in. dziennik kasowy (zawiera on informacje o: środkach pieniężnych w gotówce i na rachunkach, przychodach i wydatkach faktycznie otrzymanych lub poniesionych w okresie rozliczeniowym, pozycjach przejściowych za które uznaje się przepływy środków). Na podstawie prowadzonej ewidencji ustala się podstawę opodatkowania i wysokość podatku dochodowego.

Estonia

Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w formie jednoosobowej – zgodnie z przepisami estońskiej ustawy o rachunkowości – mogą prowadzić księgowość w oparciu o zasadę kasową, tj. transakcje biznesowe są księgowane wówczas, gdy realizowana jest płatność lub płatność w związku z transakcją jest otrzymywana. Obligatoryjna dla podmiotów gospodarczych prowadzonych w innych formach prawno-organizacyjnych jest metoda memoriałowa. Podatnik w składanym zeznaniu podatkowym, jest zobowiązany do skorygowania dochodu ustalonego na podstawie ksiąg rachunkowych prowadzonych w oparciu o zasadę memoriałową do zasady kasowej.

Francja

Metoda kasowa jest nazywana we francuskiej legislacji "super uproszczoną księgowością". Stanowi ona odstępstwo od ogólnej metody memoriałowej i stanowi, że osoby fizyczne objęte fakultatywnie lub automatycznie uproszczonym systemem podatku realnego mogą wprowadzać do rachunku zysków i strat, w zależności od terminu ich zapłaty, obciążenia, których okresowość nie przekracza jednego roku, z wyłączeniem zakupów.

Szwecja

Metoda kasowa jest dostępna fakultatywnie dla wszystkich podmiotów gospodarczych, których roczny obrót wynosi mniej niż 3 mln koron szwedzkich (ok. 1,2 mln złotych). Metoda kasowa w rozumieniu szwedzkiej administracji podatkowej oznacza, że firma może opóźnić rejestrację zdarzeń gospodarczych do czasu realizacji płatności. W przypadku sprzedaży firma nie księguje sprzedaży w momencie wystawienia faktury, a dopiero w momencie wpływu płatności od klienta. Zaciągane należności i zobowiązania nie muszą być ewidencjonowane w sposób ciągły w ciągu roku. Jednak na koniec roku obrotowego wszystkie niezapłacone wierzytelności i długi muszą być spisane i wpisane do ewidencji.

Węgry

Przychody, zwłaszcza w związku z działalnością gospodarczą prowadzoną na własny rachunek stanowią kwotę otrzymaną tytułem wynagrodzenia za sprzedany produkt, towar, usługę (...). Analogicznie, koszty to wydatki poniesione na zakup materiałów, zakup towaru (...). Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą obowiązują zatem metoda kasowa wykazywania przychodów i kosztów z prowadzonej działalności gospodarczej. Tożsame przepisy dotyczą podstawy opodatkowania przedsiębiorcy, tj. przychód i koszty są ujawniane w momencie faktycznego przepływu środków pieniężnych.

Luksemburg

Ogólne obowiązki w zakresie sporządzania dokumentacji bilansowej są uregulowane w kodeksie spółek handlowych. Wskazuje on m.in. listę podmiotów, które są zobligowane do prowadzenia pełnej księgowości w oparciu o ujednoczony system kont (plan comptable normalisé (PCN)), którego wzór normują przepisy odrębne. Szczególne warunki zarezerwowane są dla działalności regulowanych, np. instytucji finansowych, ale również dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w formie osoby fizycznej i spółki nieposiadające osobowości prawnej. Osoby fizyczne, jawne i komandytowe obowiązują ponadto limit obrotów, tj. 100 000 euro z wyłączeniem podatku od wartości dodanej. Na gruncie dekretu królewskiego stanowiącego podstawę prawną i bezpośrednie odesłanie z przepisów podatkowych, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mogą zrezygnować z ksiąg rachunkowych i ewidencjonować zdarzenia gospodarcze w momencie otrzymania bądź dokonywania wydatków środków pieniężnych (metoda kasowa).

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Podatnicy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą uzyskujący przychody nieprzekraczające kwoty 250 tys. euro	2,3 mln podatników (potencjalna grupa, do której dedykowane jest to rozwiązanie będzie niższa, bowiem liczba ta dotyczy zarówno podatników prowadzących działalność wyłącznie indywidualnie, jak i w formie spółki)	MF - dane z zeznań podatkowych za 2022 r.	Podatkowe wsparcie wskazanej grupy podatników poprzez możliwość późniejszego zapłacenia podatku, tj. dopiero po faktycznym otrzymaniu zapłaty za wydany towar albo wykonaną usługę (maksymalnie do 2 lat od dnia wystawienia faktury).
Naczelnicy urzędów skarbowych	400	Dane ze strony internetowej MF: https://www.gov.pl/web/kas/struktura-kas	Konieczność weryfikowania przez organy podatkowe prawidłowości stosowania przez podatników kasowego PIT, np. w zakresie limitu przychodów w kwocie 250 tys. euro w roku poprzednim lub

			rozpoznania przez podatników przychodu z działalności gospodarczej z upływem 2 lat od wystawienia faktury, nawet jeżeli w tym czasie faktura nie zostanie opłacona.
Ministerstwo Finansów	1		Realizacja zadań związanych z kasowym PIT, np. w zakresie udzielania odpowiedzi na pytania dotyczące tego zagadnienia kierowane przez podatników, dziennikarzy, parlamentarzystów (np. interpelacje poselskie, senatorskie, oświadczenia, zapytania) oraz w zakresie usługi w serwisie e-Urząd Skarbowy (nowe funkcjonalności dotyczące oświadczenia o wyborze i zawiadomienia o rezygnacji z kasowego PIT).

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

W odniesieniu do projektu nie były prowadzone konsultacje poprzedzające jego przygotowanie, tzw. pre-konsultacje publiczne.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa³ oraz stosownie do § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów⁴, projekt ustawy podlega udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W ramach konsultacji publicznych projekt zostanie przekazany następującym organizacjom:

1. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
2. Business Centre Club
3. Konfederacja Lewiatan
4. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców
5. Związek Banków Polskich
6. Krajowa Izba Radców Prawnych
7. Polska Izba Biegłych Rewidentów
8. Krajowa Rada Doradców Podatkowych
9. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce – Zarząd Główny
10. Związek Rzemiosła Polskiego
11. Krajowa Izba Gospodarcza
12. Fundacja Małych i Średnich Przedsiębiorstw
13. Izba Pracodawców Polskich
14. Fundacja Rozwoju Rachunkowości w Polsce
15. Rada Dialogu Społecznego
16. Krajowa Izba Rozliczeniowa
17. Krajowa Izba Biur Rachunkowych
18. Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji
19. Federacja Przedsiębiorców Polskich
20. Polskie Towarzystwo Gospodarcze

W celu zaopiniowania projekt otrzymają:

1. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
2. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
3. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 248.

⁴ M.P. z 2022 r. poz. 348.

4. Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców
5. Rzecznik Praw Obywatelskich
6. Rada Działalności Pożytku Publicznego
7. Prezes Narodowego Banku Polskiego
8. Prezes Sądu Najwyższego
9. Prezes Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

Zakłada się, że konsultacje projektu ustawy będą trwały miesiąc i rozpoczną się w II kwartale 2024 r.

Podsumowanie wyników konsultacji zostanie przedstawione po ich zakończeniu w Raporcie z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2024 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0,24	0,28	0,29	0,31	0,34	0,35	0,38	0,41	0,43	0,45	3,48
budżet państwa	0	0,03	0,03	0,03	0,04	0,04	0,05	0,05	0,06	0,06	0,07	0,46
JST	0	0,03	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,06	0,06	0,07	0,07	0,51
NFZ	0	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,50
ZUS	0	0,15	0,17	0,18	0,18	0,20	0,20	0,22	0,23	0,24	0,25	2,02
FP	0	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,16
Wydatki ogółem	0	0,58	0,66	0,69	0,72	0,76	0,80	0,83	0,88	0,92	0,96	7,80
budżet państwa	0	0,58	0,66	0,69	0,72	0,76	0,80	0,83	0,88	0,92	0,96	7,80
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	-0,34	-0,38	-0,4	-0,41	-0,42	-0,45	-0,45	-0,47	-0,49	-0,51	-4,32
budżet państwa	0	-0,55	-0,63	-0,66	-0,68	-0,72	-0,75	-0,78	-0,82	-0,86	-0,89	-7,34
JST	0	0,03	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,06	0,06	0,07	0,07	0,51
NFZ	0	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,50
ZUS	0	0,15	0,17	0,18	0,18	0,2	0,2	0,22	0,23	0,24	0,25	2,02
FP	0	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,16

Źródła finansowania	<p>Z uwagi na fakultatywny charakter oraz określone zasady stosowania tej metody rozliczenia (kasowy PIT) trudno jednoznacznie ocenić skutki finansowe stosowania tego rozwiązania przez przedsiębiorców. Niemniej jednak należy uznać, że będą one dla nich neutralne w dłuższym okresie. Koncepcja przewiduje bowiem, że z upływem 2 lat, licząc od dnia wystawienia faktury, podatnik będzie obowiązany rozpoznać przychód z działalności gospodarczej, nawet jeżeli nie otrzyma od kontrahenta zapłaty za wydany towar lub wykonaną usługę.</p> <p>Według danych z rozliczenia podatku PIT za 2022 r. 2,3 mln podatników uzyskało przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej nieprzekraczające w skali roku kwoty 250 tys. euro, tj. 90% podatników wykazujących przychody z tego tytułu.</p> <p>Największą grupę stanowili podatnicy opodatkowani na zasadach ogólnych przy zastosowaniu skali podatkowej (1,3 mln podatników), kolejną - podatnicy opodatkowani w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych (0,7 mln podatników) i podatnicy opodatkowani na zasadach ogólnych według 19% stawki podatku (0,3 mln podatników).</p> <p>W tej grupie są zarówno podatnicy prowadzący działalność wyłącznie indywidualnie, jak i w formie spółki, co oznacza że potencjalna grupa, do której dedykowane jest to rozwiązanie będzie niższa.</p>
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
	<p>Dochody i wydatki sektora finansów publicznych prezentowane w tabeli dotyczą kosztów osobowych związanych z realizacją zadań w tym obszarze, w tym związanych z utrzymaniem nowej e-usługi w serwisie e-Urząd Skarbowy. Przewiduje się wzmocnienie kadrowe już istniejących komórek, które będą realizowały zadania dotyczące kasowego PIT (2 etaty w Departamencie Podatków Dochodowych oraz 1 etat w Departamencie Relacji z Klientami). Zakłada się, że wydatki z tego tytułu wystąpią po raz pierwszy w 2025 r. w kwocie 0,58 mln zł, a dochody w kwocie 0,24 mln zł (dochody z tytułu podatku PIT oraz składek ZUS i NFZ).</p> <p>Wydatki związane z wprowadzeniem projektowanych rozwiązań sfinansowane zostaną ze</p>

	środków części 19 budżetu państwa. Limit dla części 19 budżetu państwa zostanie zwiększony o środki przewidziane na ten cel.
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2024 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0,33	0,37	0,38	0,41	0,50	4,18
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Proponowane rozwiązania w zakresie kasowego PIT będą miały korzystny wpływ na warunki funkcjonowania i rozwój przedsiębiorstw. Co do zasady, rozwiązania te są adresowane do przedsiębiorców prowadzących działalność w niewielkich rozmiarach. Wybór tego sposobu rozliczeń jest bowiem warunkowany limitem przychodów z poprzedniego roku w kwocie 250 tys. euro. Jednak z tego rozwiązania będą mogli skorzystać również przedsiębiorcy rozpoczynający prowadzenie działalności gospodarczej i stosować korzystne rozwiązania wynikające z kasowego PIT do końca roku podatkowego, bez względu na wysokość przychodów osiągniętych w roku rozpoczęcia działalności. Wpływie to niewątpliwie korzystnie na prowadzenie działalności gospodarczej.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Proponowane zmiany w zakresie kasowego PIT będą miały korzystny wpływ na funkcjonowanie mikro i małych przedsiębiorstw. Projekt ustawy wdraża korzystne rozwiązania dla przedsiębiorców prowadzących działalność w niewielkich rozmiarach polegające na możliwości płacenia podatku dochodowego dopiero po faktycznym otrzymaniu zapłaty za wydany towar albo wykonaną usługę (maksymalnie do 2 lat od dnia wystawienia faktury). Możliwość ustalenia przychodu po otrzymaniu zapłaty, a nie np. już w dacie wystawienia faktury, pomimo nieotrzymania zapłaty za tę fakturę, skutkuje również późniejszym terminem zapłaty podatku, co korzystnie wpływa na płynność finansową przedsiębiorcy.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Nie przewiduje się bezpośredniego wpływu planowanych rozwiązań na sytuację ekonomiczną rodzin i obywateli, w tym osób starszych i niepełnosprawnych.						
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Jak w pkt. 6

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak

nie

nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
--	--

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
---	---

Komentarz:
Wybór kasowego PIT będzie następował poprzez złożenie na piśmie oświadczenia właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego. Oświadczenie nie będzie miało sformalizowanego wzoru.

9. Wpływ na rynek pracy

Brak wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	Brak wpływu.
------------------	--------------

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Ustawa wejdzie w życie, co do zasady, 1 stycznia 2025 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja projektu nastąpi po 3 latach od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy.
Miernik:
- liczba podatników prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, korzystających z kasowej metody rozliczania.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak